

Prvi slovenski dnevnik v
Zjednjenih državah.
Izhaja vsak dan izvzemši
nedelj in praznikov.

Glas Naroda

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The first Slovene Daily in
the United States.
Issued every day except
Sundays and Holidays.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER, SEPTEMBER 21, 1903, AT THE POST OFFICE AT NEW YORK, N. Y., UNDER THE ACT OF CONGRESS OF MARCH 3, 1879.

Štev. 107.

NEW YORK, 6. maja, 1904.

Leto XI.

Ainsworthov "job".

Na Ellis Islandu je zelo priljubljen.

Reformacija na naselniškem otoku.

5000 naseljencev.

V svetovnej razstavi.

Izredni indijanski "Show".

Časnikarski kongres.

V dveh tednih bode že vse gotovo.

Prostori na parnikah, s katerimi prihajajo k nam naseljenčki, bodo v nadalje preiskovali uradniki naselniškega urada, mestno carišarski uradnikov, kateri izvrsujejo sedaj tozadne posel. Sedaj se že vrše tozadne posvetovanja in preustrojitev inspekcije prostorov na parnikih postane knalo dejstvo, kajti po mestu se govori že o osobi, katera bodo vedila inspekcijo parnikov. Tozadveni uradnik bode F. H. Ainsworth, kateri je sedaj predstojnik necega poduradna na Ellis Islandu, dasravno je navedeni predstojniki določenega urada uradnik imenom Steward. Ainsworth je še kot emisar "Immigrant Restriction League" v dobrem sponinu in je na Ellis Islandu kot direktor agitator proti naseljevanju zelo priljubljen, tako, da nas imenovanje Ainswortha ravnateljem inspekcijskoga oddelka nikdar ne iznenadi.

Na Ellis Islandu so uveli neko novost, katera namen je v nadalje prepričati strogost uradnikov, kateri so čestokrat zakrivili, da je naselniški urad po nedolžnem poslal naseljence tja, od kjer so prisli. V nadalje bo stal pri izhodu vknjižene dvorane izkušen inšpektor, kateri bodo pregledoval vse, naseljenec v uradu izročen listino in nepravilnosti takoj naznamnil komisariju. Naseljence, kateri bodo šli mimo tega inšpektorja neovirano, bodo tako izpustili.

Mnogočetvini tolmači so sedaj tresejo strahu, kajti v prihodnjem tednu bodo morali uspraviti skošno v vseh jezikih, v katerih poslujejo in ktere morajo temeljito znati. Potom te izkušnje hočejo fale tolmače, kateri ne umijo raznih jezikov, odsloviti in samo one pridržati, kateri umemo v resnici več jezikov.

Število naseljencev postaja od dne do dne večje. Dne 4. t. m. so vknjižili na otoku 5243 naseljencev, kateri so mnogo pridržali na otoku S. parnikom Prinz Adalbert doseglo je 1221, z Princess Alice 1173, z Carpathijo 1700, z Princess Irene 1600 potnikov. Adalbert in Irene sta dovedla le Italijane, Carpathia Slovane. Predno so ti naseljeni izkrali, bilo je v inkvizicijskih prostorih 70 obo, katere se niso hile zaščitane. V deportacijskem oddelku je bilo 142 po inkviziciji pridržanih naseljencev, med katerimi je bilo tudi več žensk in otrok. V Evropo so poslali dne 5. t. m. 11 obo. Od imenovanih izkrahanih naseljencev odpotovalo jih je 2300 po želenici dalje proti zapadu, med katerimi jih je bilo namenjenih 300 na pacifično obrežje in 200 v Colorado. Železniški oddelek je dobil od teh naseljencev \$5000.

Kljub temu, da je število naseljencev zelo veliko, se vendar ne more primerjati z onim v Aprilu l. l. V minolem mesecu se je na Ellis Islandu izkralo 63,989 naseljencev, dočim jih je prislo v istem mesecu minolega leta 91,012. Tudi prvo četrletje l. l. z ozirom na število naseljencev je slabše, nego je bilo lam.

Nemiri v Chicagu.

Chicago, Ill., 5. maja. Tukajšnji lastniki pekan, katerih delaveci štrajkujo, so skušali importirati iz St. Louis 99 skakov, cesar pa niso mogli storiti. Radi tega so se pritožili pri policiji, česa, da so jim štrajkarji izverili 27 importiranih delavec. Imenovani delaveci so v resnici neznano kam zginuli in policija jih zmanjša. Ko so bili došli skabje na potu v tovarno Schulze Baking Co., obklopljeno jih je več sto štrajkarjev, kateri so jim odsvetovali pričeti z skabškim delom. Pri tem je prislo do pretepa, pri katerem je moralna posredovati policija. Množica se je takoj razšla, toda z njo so zginili tudi novi delaveci, od katerih sta le dva prisačno v Schulzejevo pekarno.

V svetovnej razstavi.

Izredni indijanski "Show".

Časnikarski kongres.

V dveh tednih bode že vse gotovo.

St. Louis, Mo., 5. maja. Na razstavnem prostoru najeli so danes nadaljnje večje število delavcev. Od danes na naprej bodo skušali na vse mogoče načine razstavo prej ko močno dokončati. Do 12. maja morajo biti vsi razstavní predmeti na svojih prostorih. Razun pomnoženega števila delavcev na ulicah in poslopijih, najeli so sedaj tudi večje število pleškarjev, tako, da bodo razstava do srede maja popolnoma gotova.

V razstavnem poslopiju teritorija Alasca, pripelj se je komičen dogodek in sicer pri razpostavljanju takozvanih "Totem Poles" ali indijanskih simbolov. Delaveci, kateri za take predmete nimajo smisla, so jih postavili narobe. V poslopiju indijanske zdele pripredila je indijanska godba (40 mož) včeraj svoj prvi koncert. Indijance se že zgradili svoje wigwame (šotorje) in tudi ostala indijanska razstava je že gotova. Slednja je izborna in v njej je videti kaka razlika je med sedanjimi in nekdanjimi Indijanci. V centralnej dvorani je videti, kako izdelujejo Indijanci volne oblege, košare itd. dočim je opaziti, kako izdajajo na drugej strani miladi Indijanci svoj vsakdanji časopis, med tem ko izvršujejo mlade Indijance svoja domača dela.

Od 16. do 21. maja vrši se v razstavi časnikarski kongres pri katerem bodo zastopanih 41 ptujih dežel in vse drzave ter teritorij naše republike. Mnogo časnikarjev je že prijavilo svoj prihod in več jih je že prislo, da prisostvujejo takozvanem "press-parlamentu". Pričakovati je, da pride najmanj 3000 časnikarjev.

Sam Parks.

Vodja delavcev je prominol v državnem zaporu.

V državnem newyorškem zaporu v Sing Sing umrl je dne 4. t. m. bivši walking delegate Sam Parks, kateri je vladal in razpolagal z unijo kovačev in mostnih delavcev št. 2. Parks je delodajalcem grozil z razumimi štrajki in je na ta način pridobil večje svote denaria, radi česar ga je končno potroto sodišče odsodilo v ječu, kjer je vselejeti jetike umrl. Jetičen je že bil, ko je bil še v New Yorku diktator tukajnjih unij.

V zadnjem času postajal je od dne do dne slabješi, radi česar so sklenile tukajšnje unije naprositi governerja, naj Parks pomilosti, da vsaj zadnje dni preživi izven ječe.

V Sing Sing je dolpel dne 27. avgusta m. l., kjer je spočetka delal krtace, toda ker je postal kmalo bolhen, so ga premestili v bolničko, v kateri je ostal do svoje smrti.

Z Sam Parksom prominol je človek, kateri nam predstavlja pravi tip "graferja". Bil je brutal in zabit, toda kljub temu se mu je posrečilo vladati z par sličnimi lopovi par let unijo delavcev železnic, dokler ga ni dohitela zaslужena kazena.

Pri bojih ob reki Yalu so bili usmrteni trije časniški poročevalci.

Japonci so do sedaj izgubili 15 topov v bojih pred Port Arthurom.

Petrograd, 6. maja. Podkralj Aleksijev je odpotoval iz Port Arthurja, da se v Liaoyangu posvetuje z generalom Kuropatkinom. Slednji se vrne v Liaoyang takoj potem, ko inšpicira čete v Fengwangchengu. Pojavljivščina nad portarthurskim brodovjem je prevezel kontreadmiral Vičev. Podadmiral Bezobrazov je odpotoval v Port Arthur.

Južno od Harbina imajo Rusi le 75,000 vojakov, kar znači, da se bodo umikali vse do Harbina in še tam pričeli z ofenzivo.

ROJAKOM V JOLIETU, ILL., in okolici priporočamo načrta za zastopnika Mr. John Sustarčiča, 1208 N. Centre St. Imenovan je spod je naš trgovski dopisnik.

Druga bitka?

Ob Yalu premagali Rusi Japonce.

10,000 Japoncev in 7000 Rusov baje zgubljenih.

Rusi pričakujejo nov napad na Port Arthur. — Japonci se skušajo izkreati na polotoku Liao-Tung. — Rusija odredila mobilizacijo dveh nadaljnjih korov.

London, 6. maja. Iz raznih strani se javlja, da se je pri Chung-hai-tien vršila velika bitka, v kateri so Japonezi zgubili 10,000, in Rusi 7000 mož. Japoneci so bezali nazaj k reki Yalu in sicer v največjem neretu. Vest se ni uradoma potrjena.

Petrograd, 6. maja. Tukaj se zatrjuje, da je ruska vojska, katera operačira v severozmajčni Koreji, napadla Japoneze, kateri so se južno od reke Yalu pojavili. Rusi so izvojevali sijajno zmago. Tudi ta vest še ni potrjena.

Petrograd, 6. maja. General Kuro-pakin odšel je iz Liaoyang-a k fronti, da osobno pregleda tamošnje stališče Rusov.

Iz Londona, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. General Kuro-pakin odšel je iz Liaoyang-a k fronti, da osobno pregleda tamošnje stališče Rusov.

Iz Londona, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobilizacijo 18. v 10. koru, katera odpotujeta v par dneh na Iztok.

London, 6. maja. Japonska vlada dobi svoj tukaj izposojeni denar v znesku \$50,000,000 prihodnji teden. Plačevala bodo 6%.

Petrograd, 6. maja. Vojno ministerstvo je odredilo mobiliz

"GLAS NARODA"

List slovenskih delavcev v Ameriki.
Urednik: ZMAGOSLAV VALJAVEC.
Lastnik: FRANK SAKSER,
109 Greenwich Street, New York City.

Na leto velja list za Ameriko \$3.00
" pol leta 1.50
Za Evropo, za vse leta 4.50
" " " pol leta 2.50
" " " četr leta 1.75
V Evropo pošiljamo list skupno dve številki.

"GLAS NARODA" izhaja vsaki dan izvemši nedelj in praznik.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day, except Sundays and Holidays.

Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Za oglase do deset vrstic se plača 30 centov.

Dopisi brez podpisa in osobnosti se ne natisnejo.

Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order.

Pri spremembah kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališča naznamo, da hitreje najdemo naslovnika. — Dopisom in pošiljatvam naredite naslov:

"Glas Naroda"
109 Greenwich Street, New York City.
Telefoni: 3798 Cortlandt.

Financijski spor Hrvatske z Ogrsko.

Hrvatski spisal F. Milobar.

1.

Dogodki minolega leta na Hrvatskem zanimali niso le nas, najblžnjih sosedov njihovih. Tudi širša javnost je izvedela o njih. In izven avstrijski svet se je čudil, da je mogoč, da so hrvatski narod upira tudi c. in kr. vojski, ker ta narod štel si med stebre avstrijske armade.

Citaj zgodovino naše države!

Brez hrvatskega imena ni izšla naša armada še iz nikakogob voja. Južnoslovenski polki so jih tvorili vedno častno predstora.

Nočem ponavljati tukaj zgodovino dogodkov in bitk, ki so se vrstile ob času turških napadov, o katerih bojih je naš narod branil ne le svojo lastnino, ampak je ščitil tudi Evropo pred polumesevem in barbarstvom.

A da rod nač prejema od nazivkulturnih narodov tako plačilo; to je menda že v praksi.

Ni bilo dovolj, da so dopustili, da je kulturnel zaostal v večstotletnih bojih; pripravili so še, da so istega ukovali v spone suzenjstva: in tomovalno in materijalno. V znak plačila so mu s pomilovalnim nasmehom na ustnih podali častni naslov — predstora krščanstva: antimurale chrisiantatis!

A poglejmo najprej v dobe, ko so Hrvatje živelji bolj svobodno in varno novo republiko, v istoimenskem glavnem mestu Paname, izvršilo se je ravnokar dejanje zgodovinskega pomena. Zjednjene države so postale lastnik prekopovega ozemlja, kakor tudi vsega premoženja francoske Panamske družbe. Sedaj se bode toraj izvršitev starega podjetja politikih ponesrečenih poskusih končno vendar le vresničila. Važen dogodek se je izvršil brez vseh večjih slavnosti, povsem jednostavno. To dejstvo pa nam dokazuje, da je resnost naloge in izvršitev ogromnega podjetja merodajnim krogom naše vlade povsem znana in tako nas tudi veseli, da se slavnosti niso izvršile sedaj, dočim bodo potem, ko bodo k otvoriti prekopova povabljeni vsi načrti. Navdušeno so šli leta 1848 pod varstvom svojega Jelatiča v boj za obranitev skupne domovine.

Hrvatski in slovenski junaki so bili, ki so močili s krvjo ta severne Italije, ko se je ta borila za svoje zedinjenje. Ne malo mrznejo do našega naroda od strani Italijanov tici v slednjih še iz one dobe.

V nemalo mestih severne Italije nahajamo spominskih spisov, ki zabilo našo narodnost z "barbarstvom" kakor n. pr.: Tega in tega dne je padel mešan X. Y., kakor žrtev barbarskih Hrvatov, ker je javno branil misel zedinjenja naše domovine.

In kaj vse niso objubljali avstrijski državljanji našemu narodu, kadar so istega potrebovali!

A plačila ne vidimo Slovanje ne na te, ne na enoj strani Litve. Le jarmutimo, ki nas duši, tlači in mori na duhu in na telesu.

V naslednji razpravi podam čitateljem razlage, ki so magnili hrvatski narod, da se je lani uprl svojim izmogovalcem. Jasno jim bo, kako hudo je tlačena Hrvatska na gospodarskem polju in kako jo ogrska izplačati za Hrvatsko cel milijon.

Ozirom na odnose v letih 1889–1890 upogledati troba v renuncijografskega rekonikarnega odbora od 17. februarja 1901, pa uvidimo zoper — in to po ogrskem računu — siromaštvo in golem Hrvatske.

Razprava je prevod iz knjige "Izbrana poglavja iz narodnega gospodarstva". Spisal Fran Milobar. Izdala "Matica Hrvatska" v Zagrebu.

2.

Predno preidemo na stvarno razpravo, navesti moramo ob kratkem, kako je prislo do takih gospodarskih odnosov.

Po nesrečni vojni s Prusijo leta 1866 v kateri so bile naše čete premagane, bila je Avstrija izdatno slabljena.

Tedanji minister Beust je videl edino rešitev v tem, da zadovolji Ogre. Pred porazom Avstrije je ponudil bil Deak Hrvatov "bel list" (na kateri naj izrečejo svoje zahteve).

A to le za to, da jih privabi na stran 2. Je li Hrvatska v resnici pasivna?

Po onem porazu Avstrije pa so postali Ogr drugačni. Niso več vpraševali Hrvatov, da li hočejo ž njimi ali ne, ampak na kratko so stavili Avstriji za nadaljnje pogajanje pogoj, da prepusti Hrvatsko kakor sestvani del krone sv. Štefana. Avstrija je dovolila in Hrvatska, da ne bi jo bili vprašali, ne da bi vedela kaj in kako, prišla je pod Ogrsko. Hrvatski ni preostalo drugačje, nego da se je podgola z Ogrsko, kakor je najbolj veda in znala.

A tu nas v prvi vrsti zanima gospodarska nagroba.

3.

Kadar je leta 1867. razpala monarhija v dve državni polovicah, nastala so pogajanja, v koliko ima prispetati vsaka polovica za skupne potrebe (dvor, skupna vojska, poslanstva in konzulati itd.) Ogr so predložili, da se na temelju zaključnih računov od leta 1860–65. ustanovi kvota za bodoče prispevanje. Doprinos Ogrske je izračunal na 304,275,288 gld., a za Hrvatsko 13,132,164 gld. Avstrijski odbor je izračunal, da bi Hrvatska doprinjala 3.58%; Ogrski odbor pa je izračunal za Hrvatsko 4.14%. Ta razlika je za Hrvatsko, ker nesrečna, ker po isti se je odtrala "gospodarska moč", ki je imela biti v podlagu bodočemu doprinašanju.

V pogajaju z Avstrijo so se Ogrki priznali smeg po 6 čevljih visok. V gorah pa je dolapil smeg po 6 čevljih visok. V gorah pa je sneg hitro topil, tako, da je pričakovali povodenj.

Avstrija še dolgo natezati. Obično mnenje je, da so Madjari tako dobro izšli iz pogajanja z Avstrijo.

Ko se je Ogrska pogodila z Avstrijo, tedaj je prešla na pogajanja s Hrvatsko in takoj je povisala kvoto od 3.58% (kteri je bila ona izračunala na 4.14%) na 6.44%. Hrvatska je privolila v to in tako je že od prvega dne dalje plačevala za skupne potrebe skoraj še jedenkrat toliko, nego je bila dolžna.

Leta 1872. je hrvatski kraljevski odbor uvidel, da bi bila Hrvatska moralna plačevati za skupne potrebe 1. 1868–1872 pravzaprav samo 3.6% (Vrbanič: Osvit na financijsku na-

godbu).

Kasnejše se je to kvoto višalo. Na video je tudi v letih 1875–80 ostala ista, faktično pa je bila višja vsaj za 2%.

Evo, zakaj? V to razdobje pada kaj čuden dogodek pravnega značaja: Ogrska pobira dohodke Reke (okoli 280,000 gld.) in takozvane "krajiške provente" (okoli 815,000 gld.), v vsem 1,095,000 gld., ali dobro četrtino dohodka Hrvatske; in to cejl osem let poleg popolne kvote 6.44%.

Po osemletnem pobiranju teh zvirov dovolila je Ogrska da se kvota zniža na 5.57%. Od leta 1889. pa do danes plačuje Hrvatska visoko kvoto od 7.93% poleg tega, da je v zadnjih časih izgubila tudi dohodek od potrošarne (učinkine).

Po nagodbi plača Hrvatska od svojega čistega prihoda 56%, da tako zadošodi 7.93% skupnih stroškov.

To je precejšnja svota, aka dežela uporablja čez polovico lastnih dohodkov za skupne potrebe. A pri tem trdi Še Ogrska, da Hrvatska ni v teh 35. letih še nikoli izpolnila svoje obveznosti, ker po § 13. nagodbe skrbi Ogrska najprej za to, da Hrvatsko-Slavonija dobi 44% za avtonomne posle in če ostanek ne zadostuje za skupno kvoto, obvezana je Ogrska pokriti ta primanjkljaj.

Po zaključilih računih skupne vladne (torej po madjarskem računjenju) je razmerje Hrvatske do Ogrske v okroglih številah slednje:

Leta 1868. je bilo v Hrvatski dohodkov 4,900,000, skupna kvota 6.44 odst. — 3,900,000 gld.; od tega preostaja Hrvatski 900,000 gld.; Ogrska dodaja pa 2,000,000. Leta 1889. je bilo v Hrvatski dohodkov 9, 400,000 gld., skupna kvota 5.57% — 9,100,000 gld., od tega preostaja v Hrvatski 300,000 gld., Ogrska dodaja pa 3,000,000 gld.

Leta 1868. je imela Hrv.-Slav. za polovico manje prihoda, nego l. 1889. a za avtonome posle trikrat večji znesek nego l. 1889. (900.300). Nadalje je bila skupna kvota 1868 večja, nego 1889. (644.557), pa pri vsem tem, da je dohodek leta 1889 dvakrat večji, vendar je Ogrska moralna izplačati za Hrvatsko cel milijon.

Ozirom na odnose v letih 1889–1890 upogledati troba v renuncijografskega rekonikarnega odbora od 17. februarja 1901, pa uvidimo zoper — in to po ogrskem računu — siromaštvo in golem Hrvatske.

V tem renunciju opozarja Ogrska Hrvate na svoje velikodusje ter jih spominja, koliko je moralna Ogrska nadplačevati skozi celo desetletje.

Letoma povprečno 3,400,000 gld. Leta 1889. bil je prihod Hrvatske gotovo petkrat večji, nego l. 1868, a deficit dobro dovrščen.

Iz tega vsega je razvidno, da se — po računu Madjarov — deficit Hrvatske vedno veča, da-si se dohodki nmože tričetveto v petrokratno.

Čimbolj rastejo dohodki Hrvatske, tem insolvencijo postaja.

Iz tega zaključka nastajati dve vprašanji: 1. Kakim računanjem prihaja Ogrska do takih rezultatov? 2. Je li Hrvatska v resnici pasivna?

Dopisi.

Podpec v Dobropoljah.

Naši podružni cerkvi sv. Martina so na prošnjo našega rojaka Antonia Adamiča v Huntington, Ark., darovani in nam potom posredovanja g.

Fr. Sakser. 109 Greenwich St., New York. Za eksprese parnički si je preje potreba zagotoviti prostor, ker so po navadi prenapolnjeni in obilo potnikov zaostane. Naznane nam odhod rotom brojajo ali pa nas poklicuje na telefonu: 3795 Cortlandt, aka ste na kaki postaji v New Yorku. Dobre si to zapomnite.

2.

Predno preidemo na stvarno razpravo, navesti moramo ob kratkem, kako je prislo do takih gospodarskih odnosov.

Po nesrečni vojni s Prusijo l. 1866 v kateri so bile naše čete premagane, bila je Avstrija izdatno slabljena.

Tedanji minister Beust je videl edino rešitev v tem, da zadovolji Ogre. Pred porazom Avstrije je ponudil bil Deak Hrvatov "bel list" (na kateri naj izrečejo svoje zahteve).

A to le za to, da jih privabi na stran 2. Je li Hrvatska v resnici pasivna?

Po onem porazu Avstrije pa so postali Ogr drugačni. Niso več vpraševali Hrvatov, da li hočejo ž njimi ali ne, ampak na kratko so stavili Avstriji za nadaljnje pogajanje pogoj, da prepusti Hrvatsko kakor sestvani del krone sv. Štefana. Avstrija je dovolila in Hrvatska, da ne bi jo bili vprašali, ne da bi vedela kaj in kako, prišla je pod Ogrsko. Hrvatski ni preostalo drugačje, nego da se je podgola z Ogrsko, kakor je najbolj veda in znala.

A tu nas v prvi vrsti zanima gospodarska nagroba.

4.

Kadar je leta 1867. razpala monarhija v dve državni polovicah, nastala so pogajanja, v koliko ima prispetati vsaka polovica za skupne potrebe (dvor, skupna vojska, poslanstva in konzulati itd.) Ogr so predložili, da se na temelju zaključnih računov od leta 1860–65. ustanovi kvota za bodoče prispevanje. Doprinos Ogrske je izračunal na 304,275,288 gld., a za Hrvatsko 13,132,164 gld. Avstrijski odbor je izračunal, da bi Hrvatska doprinjala 3.58%; Ogrski odbor pa je izračunal za Hrvatsko 4.14%. Ta razlika je za Hrvatsko,

ker nesrečna, ker po isti se je odtrala "gospodarska moč", ki je imela biti v podlagu bodočemu doprinašanju.

V pogajaju z Avstrijo so se Ogrki priznali smeg po 6 čevljih visok.

V gorah pa je dolapil smeg po 6 čevljih visok.

V gorah pa je sneg hitro topil, tako, da je pričakovali povodenj.

A tu nas v prvi vrsti zanima gospodarska nagroba.

5.

Kadar je leta 1867. razpala monarhija v dve državni polovicah, nastala so pogajanja, v koliko ima prispetati vsaka polovica za skupne potrebe (dvor, skupna vojska, poslanstva in konzulati itd.) Ogr so predložili, da se na temelju zaključnih računov od leta 1860–65. ustanovi kvota za bodoče prispevanje. Doprinos Ogrske je izračunal na 304,275,288 gld., a za Hrvatsko 13,132,164 gld. Avstrijski odbor je izračunal, da bi Hrvatska doprinjala 3.58%; Ogrski odbor pa je izračunal za Hrvatsko 4.14%. Ta razlika je za Hrvatsko,

ker nesrečna, ker po isti se je odtrala "gospodarska moč", ki je imela biti v podlagu bodočemu doprinašanju.

V pogajaju z Avstrijo so se Ogrki priznali smeg po 6 čevljih visok.

V gorah pa je dolapil smeg po 6 čevljih visok.

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

URADNIKI:

Predsednik: JOHN HABJAN, P. O. Box 303, Ely, Minn.
 Podpredsednik: JOHN KERZIŠNIK, P. O. Box 138, Federal, Pa.
 I. tajnik: JURIJ L. BROZICH, Ely, Minn.
 II. tajnik: ANTON GERZIN, 403 Seventh St., Calumet, Mich.
 Blagajnik: IVAN GOVZE, P. O. Box 105, Ely, Minn.

NADZORNICKI:

JOSIP PERKO, 1795 St. Clair St., Cleveland, Ohio.
 IVAN GERM, 1103 Cherry Alley, Braddock, Pa.
 IVAN PRIMOŽIČ, P. O. Box 114, Eveleth, Minn.

POROTNI ODBOR:

MIHAEL KLOBUCAR, 115 7th St., Calumet, Mich.
 JAKOB ZABUKOVEC, 5102 Butler St., Pittsburg, Pa.
 JOSIP SKALA, P. O. Box 105, Ely, Minn.

Dopisi naj se blagovolijo pošiljati na I. tajnika: Geo. L. Brozich, Ely, Minn., po svojem zastopniku in nobenem drugem.
 Denarne posiljalitve naj se pošljajo blagajniku: Ivan Govze, P. O. Box 105, Ely, Minn., in po svojem zastopniku.

Društvene glasilo je: "GLAS NARODA".

PRISTOPILI

K družtvu sv. Jožefa št. 20 v Sparti, Minn., Fran Znidarsič rojen 1877, cert. št. 2679. Družstvo steje 54 udov.

K družtvu sv. Alojzija št. 31 v Braddocku, Pa., Peter Jane 1872, cert. 2680. Družstvo steje 117 udov.

K družtvu sv. Barbare št. 39 v Roslyn, Wash., Ivan Majnarič 1874, cert. 2681, Anton Petrovič 1872, cert. 2682, Anton Skufca 1872, cert. 2683, Josip Pleše cert. 2684, Ivan Miloš cert. 2685. Družstvo steje 56 udov.

SUSPENDIRANI

Od družvja sv. Barbare št. 5 v Soudanu, Minn., Jurij Janžekovič cert. 702. Družstvo steje 26 udov.

Od družvja sv. Jožefa št. 23 v San Franciscu, Cal., Alojzij Rogina cert. 1646. Družstvo steje 51 udov.

Od družvja sv. Alojzija št. 31 v Braddocku, Pa., Fran Turšič cert. 2072. Družstvo steje 116 udov.

Od družvja sv. Barbare št. 39 v Roslyn, Wash., Ignacij Mervar cert. 2356. Družstvo steje 55 udov.

ODSTOPILI

Od družvja Marija Zvezda št. 32 v Black Diamond, Wash., Jakob Tesovnik cert. 2142, Gregor Klin cert. 2105. Družstvo steje 45 udov.

ZOPET SPREJETI

K družtvu sv. Jožefa št. 20 v Sparti, Minn., Ivan Erčul cert. 1463. Družstvo steje 55 udov.

CRTANI

Od družvja sv. Alojzija 31 v Braddocku, Pa., Fran Šuštaršič cert. 2076, Andrej Urbas 2099. Družstvo steje 114 udov.

Assessment št. 11. — Za mesec maj.

Za umrlo Ano Brincovo, soproga brata Vincenca Brinca, uda družva sv. Barbara št. 5 v Soudanu, Minn. Umrla dné 2. decembra 1903. Uradno naznanjen dne 23. marca 1904. Uzrok smrti: tifus. Opravljena podpora \$300.

Za umrlega brata Mihaela Brozoviča, uda družvja sv. Cirila in Metoda št. 9 v Calumetu, Mich. Umrl dne 17. februarja 1904. Uradno naznanjen dne 27. marca 1904. Uzrok smrti: ponesrečenje v Tamarački rudniku. Opravljena podpora: \$800 za usmrtnino in \$100 za pogrebne stroške.

Za umrlo Marijo Cimermanovo, soproga brata Ignacija Cimermana, uda družvja Sreca Jezusa št. 2 v Ely, Minn. Umrla dné 24. marca 1904. Uzrok smrti: pljučnica. Opravljena podpora soprogu \$300.

Za umrlo Heleno Lesarovu, soproga brata Roka Lesara, uda družva Sokol št. 38 v Pueblo, Colo. Umrla dné 10. marca 1904. Uradno naznanjen dne 5. aprila 1904. Uzrok smrti: jeterna bolezna. Opravljena podpora soprogu \$300.

Za rezervni sklad Jednote plača vsaki član s tem assessmentom po 50 centov. To zavzema prvi in drugi obrok za leto 1903—4.

Ta assessment je razposlan na 2334 udov ter vsaki član plača po \$1.50.

JURIJ L. BROZICH, I. tajnik.

Drobnosti.

dilo — kakor povedano — le radi prestopka.

S neg v aprilu. Iz raznih strani, tako iz Tirolske, Zg. Avstrijskega, Česke in Nemčije, prihajajo vesti, da je v zadnjih dneh ztpidlo mnogo snega. V Inomostu je n. pr. snežilo neprerljivo 20 ur.

Svoboda na Ogrskem. "Novi Srbobran" javlja, da so v Izbištu srbski kmetje ustavili "srbsko kmetko čitalnice" in poslali pravila ministerstvu v Budimpešto v odborenje. Ministerstvo je pravila odobrilo, ali pod pogojem, da izostane iz imena čitalnične beseda "srbska". Srbi v Čurugu so osnovali "Srbsko Kolo", tona ministerstvo je zahtevalo da se beseda "srbsko" briše.

Ruski mirovni pogoj. Še ni začela prava vojna na vzdostenem azijskem bojišču, vendar so prinesle "Moskovske Vjedomosti" vnoje, pod katerimi bi Rusija sklenila mir, ako zmaga v tej vojni. Ti pogoji bi bili: 1. Koreja se izroči Rusiji; 2. japonski otok Kitulin zapade Rusija ter ga utrdi; 3. otok Formozja se vrne Kitajski, Rusija dobiti tam-priemo loko, da si napravi zaloge premoga in utrieno pristeniše za rusko mornarico; 4. Japonska plača veliko vojno odiskodnino, in zavesti do končnega izplačanja Rusiji svoje brodove.

Patriotizem ruskog a naroda. Ozirom na dejstvo, da jecar odklonil darove v vojne svrhe od strani dveh knežkih občin, pišejo "Novosti": "V teh besedah (carevih) je potrjena od visokoautoritativne strani zadostna finančna moč naše države tudi vspričo drage vojne ki se bode vlekla dolgo časa, a ob

enem je z višino prestola pripoznan temeljni pomen pojedelstva, kakor podlaga narodni blaginji. Kmečko prebivalstvo, ki se svojim mladimi močmi polni vrste vojske in nosi veliki del davkov, žrtvuje zadostno na oltar domovine, ne le v vojnih, ampak tudi v mirnih časih. S tem, da je car odvezal narod od prispevkov za vojne namene, izraža popolno zupanje v njega mogični in neizcrpni patriotizem z istodobno željo, naj bi se njega blagostanje dalje razvijalo.

Neovrženo. "Povejte mi, zakaj so Vaši lasje že beli, Vaša brada pa še vsa črna. Ali si jo maže?" — "Ne, vzroč je ta, ker je 20 let mlajša."

Na ruskega cara prihaja največ pisem. Ako bi on čital vse pisma, ki jih dobiva na dan, ne bi mu preostalo ni trenotka svobodnega časa. Car dobiva nad 500 pisem vsake dan in zravn tega se mnogo prošenj in pritožb. Vsebino teh prošenj in pritožb pregleduje več tajnikov, ki morajo obvestiti cara o vsemi prošnji ruskega podanika, pa naj je to miren podanik ali kak puntar.

Iz naravoslovja. V japonskih gozdih so pajki, ki predejo tako močno pajčevino, da treba noža, ako se jo hoče pretrgati.

Razloček med Židom in Kristjanom. Na nekem javnem kraju kjer je bila družba samih bogatinov, je prišel med nje Žid. Prisedel je k njim, ter si naročil jednakih jedi, karor jih je videl pri drugih na mizi. Vsi so ga nekako čudno gledali: jeden ga je pa začuden vprašal: "Kako pa morete sesti k nam, ko ste sed pre par meseci pri nas beračili?" — "Ej, gospodje" — se je namazal Žid — "med nami je drugače, nego večkrat pri vas. Pri nas hodimo prej berači, potem si kupimo hiše, pri vas si pa kupujejo ljudje prej hiše ter dobro žive, potem še le gredo berači."

Narodnosti v Evropi. Po nekem statističnem izkazu je bilo koncem leta 1900 narodnosti v Evropi v okroglem številu: Germansko pleme je štelo 127 $\frac{1}{2}$ milijona; slovensko pleme 120 $\frac{1}{2}$ milijona; romansko pleme 108, ostala pleme 48 in pol milijona; vseh skupaj torej 397 in pol milijona duš.

Ako razdelimo pojedine narodnosti v navedenih plemenih, prihajamo do slednjega rezultata: Germansko pleme Nemcev, Holandcev in Fincev je bilo 77 milijonov, Angležev 40 in ena tretjina mil. in Skandinavev 10 $\frac{1}{2}$ milijona.

Slovensko pleme: Rusov 82 mil., Poljakov 17 mil., Čehov 8 mil., Lužiški Srbov 105,000, Hrvator in Srbov 8 mil., Bolgarov 4 in Slovencev 1,350,000.

Romansko pleme: Francozov in Valonov 41 mil., Italijanov 34 mil., Špancev in Portugizov 23 in polmil., Rumuncev 9 $\frac{1}{2}$ milijona.

Ostale narodnosti: Madjarov 8 $\frac{1}{2}$ mil., Fincev 6 mil., Turkov in Tartarov 6 mil., Židov 5,700,000, Grkov 4 mil., Litvancev 4, Keltov in Bretonov 2 in pol, Albancev 1 $\frac{1}{2}$ in drugih narodnosti 2 milijona. Med te poslednje so vsteti Cigani, Baski, Armenici, Kalmuki, Čerkezi itd.

Tatvine v muzeju. Iz Neapelja javljajo, da je zmanjkal v tamoznjem muzeju več dragocenih predmetov v vrednosti kakih 300,000 lir. Sodi se, da so bile tatvine izvrsene pod naučnim ministrom Nasijem.

Koliko je pripadnikov raznih ver na svetu? Po neki najnovi statistiki je v petih delih sveta: Katoličanov približno 264 $\frac{1}{2}$ milijona, pravoslavnih 118 milijonov, protestantov 166 in pol milijona, vseh kristjanov skupaj torej 549 milijonov. Na posamične dele sveta so ti kristjani razdeljeni tako-le: Evropa jih šteje 374 mil., Amerika 134 mil., Oceanija 4 mil., Afrika 8 $\frac{1}{2}$ mil., in Azija 28 $\frac{1}{2}$ milijona.

Nekristjanov je na svetu: Židov 11 milijonov, Mohamedanov 292, poganov 767 milijonov. Vseh ljudij živi na zemlji približno 1529 milijonov.

Živali v ognju. Večina živali se boji ognja ter iz straha beže pred njim. Nekatere pa ogenj kar začarjuje ter silijo vanj. Kljub bolečinam, ki jih provzroča vročina. Konj postaja iz strahu kar besen v gorečem hlevu, med tem, ko ostaja pesedi plamenom povsem miren. Samo nos drži pripognjen v tla, kjer je čist zrak ter povsem mirno išče, kam bi bežal. Mačke pa grozno kriče, ako so obdane od ognja. Oči obravljajo preč od svetlobe ter beže v kote kjer se stiskajo. Če jih hoče kdo rešiti, so popolnoma mirne in se ne branijo s tacam oziroma z zobmi. Tiči postanejo od ognja kakor omamljeni in so popolnoma mirni. in celo blebetave papige ne kriče, ako jih obdaja ogenj Krave so, kakor psi: popolnoma mirne, ne puščajo se odvezati in odvajati in tudi same si pojščajo izhod iz nevarnosti.

Patriotizem ruskog a naroda. Ozirom na dejstvo, da jecar odklonil darove v vojne svrhe od strani dveh knežkih občin, pišejo "Novosti": "V teh besedah (carevih) je potrjena od visokoautoritativne strani zadostna finančna moč naše države tudi vspričo drage vojne ki se bode vlekla dolgo časa, a ob

Kurz.

Za 100 kron avstr. veljave treba dati \$20.55 in k temu še 15 centov za poštnino, ker mora biti deurna pošiljatev registrirana.

SLUŽKINJA DOBI SLUŽBO, Čl-sti bi imela saloon in plesno dvorano; plača \$20; ne sme biti prestar. Pisma naj se pošljajo: Jos. Miklich, Box 582, Salida, Colo.

(5-7 5)

KJE JE!

Frank Ozvold, po domače Pešicek. Lansko zimo je delal v Isola, Mississippi. Več pisem sem mu pisal, pa mi ni odgovoril. Ako se ne oglasi, ga budem objavil prihodnjih s polnim imenom. Josip Žagar, Box 96 Morgan, Allegheny Co., Pa. (5-7 5)

KJE STA?

Frank in Jožef Račič, doma iz Viher št. 1, sodni okraj Krški. Bivala sta nekdaj v Diamondville, Wyo., potem 1026 Torenée Ave., So. Chicago, Ill. Nju žalostna mati bi rada zožela, ali sta živa ali mrtva. Znance in prijatelje prosimo pojasnilaglede imenovanih rojakov in naj se bližnji podatki blagovolijo poslati "Glas Narodu". (4-10 5)

KJE JE!

Gregor Putz, doma iz Žirov na Notranjskem, star je kakih 36 let, majhen, plavolas. Poslednjo vest o njem sem dobila pred jednim letom iz Rugby, Col., pred tremi leti se je pa nahajal v Gallup, N. Mex. Za njegov naslov bi rada zvedela njegova žena: Marijana Putz, care of Pavel Oblask, 2014 Lorain St., Cleveland, Ohio. (2-7 5)

NAZNANILO.

Vabilo se vsi oni, ktori so se oglašili za poučevanje v narodnem petju. Splošno poučevanje se prične dne 10. maja ob 7. uri zvečer v dvorani 1003 Main St. Vsakdo zamore pristopiti, ktor ima veselje in posluh za petje in to brezplačno.

Josip Roštan,
pevovodja.

(5-6 5)

Dospeti imajo:

Pretoria iz Hamburga.
 Philadelphia iz Southamptona.
 Waldemar iz Hamburga.
 Astoria iz Glasgow.
 Laurentian iz Glasgow.
 Le Lorraine iz Havre.
 St. Paul iz Southamptona.
 Umbria iz Liverpoola.
 Celtic iz Liverpoola.
 Kroonland iz Antwerpena.
 Anchoria iz Glasgow.
 Kaiser Wilhelm II. iz Bremena.
 Friedrich der Grosse iz Bremena.
 Rotterdam iz Rotterdam.

Odpeljuli bodo:

Bulgaria 7. maja v Hamburg.
 Irene 7. maja v Genovo.
 Astoria 7. maja v Glasgow.
 Lucania 7. maja v Liverpool.
 La Gascogne 7. maja v Havre.
 Germanic 7. maja v Southampton.
 Vaterland 7. maja v Antwerpen.

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam vsem članom društva sv. Cirila in Metoda št. 1, J. S. K. J., v Ely, Minn., da je bilo sklenjeno pri redni seji društva dne 27. marca, da mora vsaki član točno plačati vse svoje redne prispevke, to je na dan seje, za vse oddaljene člane pa je čas podaljšan do vsakega prvega dneva v mesecu. Vsak, kateri tega ne storii, bodo kot tak suspendirani od društva, toraz bratje, pošljite točno svoje mesečne donecke.

Nadalje uljudno prosim vse odstotne člane, da mi naznanijo njih nastanjeni naslov, da jim potem zamorem dospolati Certifikate in pravilne knjige.

Nadalje tudi prosim, da vsak obdeli član dospošte zdrav

Listek

Arabela.

Roman. Spisala Pavlina Paškova.

(Konec.)

Arabela je prosila dovoljenja, da se sme oddaljiti. Vsi so jej radi priznali; saj so mislili tudi oni, da se bodo skoraj razšli. A temu ni bilo takoj; pozni večer jih je še našel združene.

Arabela je šla v svojo sobo in da bi se kolikor iznebila svoje otožnosti, vzela je molitveno knjizico in začela moliti iz nje. A tudi v molitvi ni našla zaželenega pokoja.

Knjiga jez iz rok v naročje, roke počivajo na njej, ona pa se zamsli globoko, globoko. Na kaj je mislila?

Edino okno, katero je imela soba, bilo je na pol odprto. Na enkrat predrami Arabelo tanek, občutljiv prepih.

Ozre se na vrata, da vidi, ali niso menda odprta. Pri tem se pa zgane, zarudi in obledi zaporedoma in neizmerno začudena začepeta: Gospod profesor?

Pri vratih je stal v resnici profesor Waldek, oblečen v popotno obliko in ni premaknil očes od nje. Ravno je prišel s popoldanskim vlastom. Stopiši v roditeljev stanovanje, čul je iz obdobje glasno govorjenje. Julije ni videl nikjer. Ta je šla ravno takrat gostom luči prisjet.

Profesor je sklenil najprej se preobleči in stoprav potem predstaviti se zbranju družbi. Sel je v ta namesto stransko sobo, ki je bila nekdaj njegova učna sobica, in tam je neudanljivo našel — zamišljeno Arabelo.

Ko profesor zapazi, da je Arabela zagledala v spoznala, zapre vrata za seboj, pristopi bliže in reče: "Arabela, ali se niste še do današnjega dne odločila, dati mi drugo ime, kakor formalno: gospod profesor?"

Arabela močno zarudi. Ozre se na nj z nemim pogledom; ali ta pa je moral biti dosta zgovoren, kajti profesor je nadomada roki razpel proti njej, iz globočine svoje duše kličo: "Arabela!"

Arabela ga še enkrat pogleda, a sedaj na pol zmedeno, na pol sramljivo. Ko pa vidi njegov radostno izprenjeni obraz, hiti mu brez nadaljnega pomisleka v naročje, iz ust pa se jej ukraje ime: Walter!

Profesor jo presenečen drži krepko v rokah ter reče s trepetajočim glasom: "Da, Arabela! tako je prav! — Pa kako sladko se moje ime glasi iz tvojih ust! Sedaj te ne izpustim več, ne morem, — nočem te izpustiti! Ti si moja, na vse veke moja! — Ah, in koliko si mi prizadejala trpljenja, dokler sem dosegel ta blaženi trenutek! Ti bi se mene tudi sedaj ne usmilila, ko bi mi ne bil ugodni slučaj prišel na pomoč! Ti bi bila čakala da bi se obavda pogubila vsled neizpolnjenih namenov, rajši ko pa da bi bila storila le en korak k najinej svrhi. Toda dovol tegu!" pristavi nežnejše ter se nekoliko oddalji od nje, da je zamore pogledati v lice.

"Sedaj pa, Arabela, odgovori mi samo na jedno vprašanje: Ali si pri volji, zapustiti za vselej tu kraj in kot gospa profesorica slediti mi v ono mesto, kjer meni nastopiti stolico kot docent tamošnjega vseučilišča? Povej, Arabela, ali hočeš zapusti meni svoje življenje, ktero hočem čuvati s svojo ljubeznijo!"

In Arabela odgovorja z globoko resnostjo v očeh, a vendar s presečnim smehljanjem na trepetajočih ustnah: "Da, Walter, tebi ga zaupam!"

Dolgo sta se še zaročena v prijetnem somraku pomenovala. Kar sta si povedala, odkrila in zaupala, bilo je srčno, prosto, in besede enega našega so odmev v srcu družega.

Življenje nam ponuja včasih trenotkov, polnih slasti in zamaknenja; ti minejo sicer, a puščajo pa zato v nas neizbrisljive spomine. Tak trenutek se je in njima prikazal.

"Kaj pa bode z mojimi roditelji?" vpraša profesor med drugim. "Ali jih pustite tu, ali —"

"Z nama morata iti!" reče Arabela predno je on še svoje vprašanje dopolnil.

"Dobro!" odvrne profesor zadovoljen; "ali predno odpotujemo, hočemo skrbeti za dostojo bivališče tudi najinim dragim, ktere tu zapustiva."

Arabela ga radovedno pogleda. Ni ga razumela.

"Glej, draga", nadaljuje on in dene ljubkovaje roko okoli njenega života, kakor da ve, da jej utegne to, kar je hoče razložiti, napraviti bol; "tvoja roditelja ležita na raznih krajinah pokopana. Jaz vem, kje je tova oče pokopan; ti pa veš, kje je twoja mati. Kaj, ko bi kupila rakev in bi združila v smrti, kar je bilo siloma ločeno v življenju?"

"Kako si blag!" odvrne na to Arabela, ginenja in skrije solce, ktere je že ves dan premagovala in ki so jeli zdej pri briškem tem spominu silile v oči, — ter dene glavo na njegovo ramo.

A on jo rahlo potegne k sebi, našloni je glavo na svoje prsi in reče

zamoklo: "Le razjoci se, Arabela! saj ti bode potem lažje. Toda tukaj na mojem srcu je odslej mesto, kjer se smeš pritoževati in radostiti. Moje srce bode znalo s teboj oboje jednako prenašati."

"Gospodina Arabela! Častiti gospodje gosti se hočejo od vas posloviti", oglaši se nenadoma tanki Julianin glas. Bila je nepriskakovano storpila v sobo z lučjo v roki. Ko pa pogleda po sobi, odpre zavzetu siromoc, kakor da ne verjamte temu, kar vidi.

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik! — Svečnik jej hoče pasti iz rok, nasloniti pa se mora na vrata, da ne pade znak samega začudenja.

"Le bližje, le bližje, Julija", ogovori jo zdaj profesor z nasmehom, ker je ugadalj vzrok njenega položaja.

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Vedno ste žeelite, Julija, vidite mene, katerga ste nekdaj pestovali, srečnega. Zdaj se vam je želja izpolnila. Jaz sem najsrcenejši človek na svetu. Kaj pa ti, Arabela?" popraša jo poredno in jesi poda roko, "ali si z menoj zadovoljna?"

Arabela je skočila na noge, začuviš Julianin glas, in si je sedaj v največjih zadregi, na pol obrnjena od njega, brisaši solzne oči. Na profesorjevo vprašanje pa mu hitro poda roko, s sramežljivo povešenimi očmi poglavno rekoč: "Pojdova k tvojima roditeljem, Walter!"

Julija pa si otira s koncem predpasnika oči in ponavlja ginenja: "Častitan, častitan! Ah, gospod profesor, pristavi na to veselo, "zastonj nisem dvakrat na dan molila Boga, da bi vi enkrat dobili pridno, bogabojčeno ženo. Ali gospodina Arabela", nadaljuje z navdušenostjo, ki je bila izgovornejsa, kar je njeno besedovanje, "je tako izvrstna v vsem, kar oziru, da vam bode le blagoprivnesla v hišo."

Njeni nekdanji zopernosti do maleži židinje bila je v trenutku izginula, ko je zvedela za Arabelino krščanstvo. Jokala se je tedaj od sočustva od nje toliko, da se je sama začudila, od kod jej prihajajo solze. Od tistega časa pa je bila "krščena židinja", kar je ona dobrohotno imenovala, njen največji uzor, o katerem je podnevu in po noči sanjarila.

♦ ♦ ♦

Pol leta pozneje se je na tistem izvršila Arabelina poroka z vseučiliščnim profesorjem, Walter Waldekom. Ta dan je bil najlepši v življenju ne samo mladima poročencema, tem več starimi roditeljema, ki sta z najiskrenejimi željami blagoslavljala to zvezko.

Tako po poroki so se odpeljali vsi štirje v ono glavno mesto na Nemškem, kamor je bil Walter na vseučiliščno stolico za profesorja poklican. A tudi zvesta Julija, preobložena z potno robo in domaćim psičkom v naročju, vozila se je za svojimi godospodarji.

"Sedaj pa, Arabela, odgovori mi samo na jedno vprašanje: Ali si pri volji, zapustiti za vselej tu kraj in kot gospa profesorica slediti mi v ono mesto, kjer meni nastopiti stolico kot docent tamošnjega vseučilišča? Povej, Arabela, ali hočeš zapusti meni svoje življenje, ktero hočem čuvati s svojo ljubeznijo!"

In Arabela odgovorja z globoko resnostjo v očeh, a vendar s presečnim smehljanjem na trepetajočih ustnah: "Da, Walter, tebi ga zaupam!"

Dolgo sta se še zaročena v prijetnem somraku pomenovala. Kar sta si povedala, odkrila in zaupala, bilo je srčno, prosto, in besede enega našega so odmev v srcu družega.

Življenje nam ponuja včasih trenotkov, polnih slasti in zamaknenja; ti minejo sicer, a puščajo pa zato v nas neizbrisljive spomine. Tak trenutek se je in njima prikazal.

"Kaj pa bode z mojimi roditelji?" vpraša profesor med drugim. "Ali jih pustite tu, ali —"

"Z nama morata iti!" reče Arabela predno je on še svoje vprašanje dopolnil.

"Dobro!" odvrne profesor zadovoljen; "ali predno odpotujemo, hočemo skrbeti za dostojo bivališče tudi najinim dragim, ktere tu zapustiva."

Arabela ga radovedno pogleda. Ni ga razumela.

"Glej, draga", nadaljuje on in dene ljubkovaje roko okoli njenega života, kakor da ve, da jej utegne to, kar je hoče razložiti, napraviti bol; "tvoja roditelja ležita na raznih krajinah pokopana. Jaz vem, kje je tova oče pokopan; ti pa veš, kje je twoja mati. Kaj, ko bi kupila rakev in bi združila v smrti, kar je bilo siloma ločeno v življenju?"

"Kako si blag!" odvrne na to Arabela, ginenja in skrije solce, ktere je že ves dan premagovala in ki so jeli zdej pri briškem tem spominu silile v oči, — ter dene glavo na njegovo ramo.

A on jo rahlo potegne k sebi, našloni je glavo na svoje prsi in reče

— Jubilej kitajske cesarice. Te dni preteče 40 let, odkar vladala Kitajska cesarica-vdova svojo ogromno državo. Ta dan se bode preosljal po vsej državi. Cesar je izdal za to priliku dekret, ki pravi: "Vse cesarske hčere in hčere visokih principov dobe posebna darila. Vsi častniki višji in nižji, se pomaknejo za eno stopnjo višje. Dvorni in pokrajinski mandarini dobe odlikovanja, ki preidejo tudi na pravnike. Odstavljenim mandarinom se odpušte grehi. Dovoljeno jim bode, da pridejo v prestono mesto ter čestitajo cesarici, nato se zopet namestijo v svoje nekdanje službe. Število kandidatov za izpiske doktorata, hakolaureata in zrenosti, se zviša. Osobam iz ljudstva, ki so stare nad 70 let, se dovoli, da si smejijo držati sužnje; osobe, ki so stare nad 80 let, dobe nekaj kosov sukna svile, riža, in 10 funtov mesa. Osobe, ki so stare nad 100 let, dobe denarja ter se jim postavi slavolok. Siromščim ženam in vojaškim vdovam so podeli milostinja. Mandarini morajo preskrbeti za dobro hrano in dobrin stanovanjem bôlnike, vдовce, vdove, sirote in reveže. Posebni častniki posne dorove na grobe cesarjem vseh dinastijs, svetim goram in rekam. Odpuščamo vsem, ki so zaprti, razen začrtnikom proti dinastijs in osobam, ki so vdignile roko proti staršem, soprogovi ali soprogi ali proti svojim gospodarjem ter takim, ki so storili zločin na polju, ker so to res hudobni ljudje ter ne zaslajoči, da bi se jih odpuštilo. Vse to se zgoditi na čast cesaric-vdovi, ki je zelo krepostna, zelo modra in svetujejo kakor cesarice drugih dinastijs, razumna kot vladarica in vredna, da dolgo živi."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni in učeni gospod profesor, največji ženski sovražnik!

"Kar tu vidite, ni nič nedostojnega ali brezognega. Vedite, da je gospodina Arabela moja nevesta in da postane v kratek moja soprona."

Arabela se pomenjuje z nekim gospodom in ta gospod na nihče drug, kakor Walter, njen mladi, od nje tolikan oboževani gospodar, resni